

ČESKÁ TELEVIZE / ČT1: 168 hodin

Stížnost (č. j. RRTV/14688/2017-vra) byla zaevidována v rámci souhrnu podání 19/2017 (bod 18)¹. Toto, značně obsáhlé, podání si z časových důvodů vyžádalo vypracování samostatné analýzy, kterou předkládáme jako součást tohoto materiálu.

Stěžovatel se Radu (a vedle ní také řadu zpravodajských médií a politických subjektů) rozhodl „seznámit s menším rozbořem pořadu České televize 168 hodin“. Uvedl, že pořad sledoval v období od 30. 8. 2015 do 25. 6. 2017, přičemž se domnívá, že v řadě zhlédnutých reportáží (jmenoval celkem 28 příspěvků) docházelo k manipulacím ze strany redakce.

168 hodin je politicko-publicistický pořad, který Česká televize vysílá na programu ČT1 vždy v neděli večer (po 21. hodině). Provozovatel na internetových stránkách pořadu uvádí tuto anotaci: „Události týdne očima reportérů redakce zpravodajství České televize. 168 hodin uplynulého týdne moderuje Nora Fridrichová.“²

Stížnost se vztahuje k následujícím příspěvkům:

Datum	Název příspěvku	Datum	Název příspěvku
06. 09. 2015	Europe Exit	03. 04. 2016	Chinatown
22. 11. 2015	Ukradené výročí	17. 04. 2016	Pomáhat a chránit Číňany
22. 11. 2015	From Pakistan to Paris	01. 05. 2016	Operace Číňan
29. 11. 2015	Oleandr moci	01. 05. 2016	Halík proti všem
29. 11. 2015	Muslimská pomoc	04. 09. 2016	Wir schaffen das
06. 12. 2015	Slavičí Ortel	11. 09. 2016	Správnej tým
06. 12. 2015	Svět podle Asada	13. 11. 2016	Lež přichází z Hradu
17. 01. 2016	Barnevernet II	20. 11. 2016	Císař pán je vůl
24. 01. 2016	„O zlých Norech“	04. 12. 2016	Stavidla nenávisti
31. 01. 2016	Kdo s koho	08. 01. 2017	Líheň lží
31. 01. 2016	„Beseda“	05. 02. 2016	Voda a víno
14. 02. 2016	Tekutý hněv	28. 05. 2016	Milost pro vraha
14. 02. 2016	Asadovi vězni	04. 06. 2017	Cena za statečnost
28. 02. 2016	Norské mýty	18. 06. 2017	Nepozvaná

ROZBOR JEDNOTLIVÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Europe Exit

Stěžovatel uvádí: „Reportáž hraje na city, uprchlíci jsou vyobrazováni jako chudáci. Zveřejněno manipulativní video. Reportáž uvedla jenom část videa (00:33 – 00:39) vyobrazující policisty jako agresory nad mužem, dítětem a ženou v kolejišti. Celé video dokazuje, že uprchlík si lehl do kolejiště sám a stáhl dítě se ženou.“

Jako zdroj přikládá odkaz na článek ze serveru lidovky.cz.³

Vyždření AO:

¹ RRTV/2017/969/nej

² <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/>

³ https://www.lidovky.cz/do-kolejistje-je-neshodili-policiste-ale-otec-budte-objektivni-vyzyva-tiskova-rada-gje-zpravvy-svet.aspx?c=A151124_151830_ln_zahranici_ELE

Pořad byl odvysílán dne 6. září 2015 od 21:25 hodin, příspěvek s názvem Europe Exit byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se soustředila na aktuální vývoj migrace na území České republiky a na reakce české veřejnosti. Moderátorka uvádí, že Česko zažívá „*nejsilnější uprchlickou vlnu od druhé světové války*“, přičemž police od začátku června zadržela už 2500 běženců. Dodává: „*V některých Evropanech vyvolávají lidé prchající před válkou solidaritu, v jiných nenávisť. Jak jsme na tom my, Češi?*“. Následuje nekomentovaný sestřih záběrů migrujících, které ilustrují zejména „masovost“ a dramatickosti situace, tj. davy lidí na pochodu, tlačence, křik, střety s policií. Mezi nimi se objevuje i scéna, o které hovoří stěžovatel, kdy se policisté snaží násilím vytáhnout zoufalou skupinou migrantů (muž, žena, dítě) z kolejiště.

Poté se příspěvek věnuje „napjaté“ situaci v uprchlickém táboře v Bělé Jezové. Senátor Václav Láska (za Zelené) říká, že problémem je přeplněnost tábora, ale lidé zde netrpí hladem ani absencí hygienických potřeb. Následně se reportáž vrací k tragickým událostem okolo utonulého syrského chlapce Ajlana a kamionu s udušenými migranty. Redaktorka uvádí, že v reakci na toto dění se Británie i Německo rozhodly přijmout více lidí na své území. Konstatuje, že „*v Česku je to jinak*“, což je doloženo výrokiem člena KDU-ČSL Daniela Kalendy, který na Facebooku deklaroval, že „netruchlí“ a o migrujících se vyjádřil jako „*lůze, špině a živlu*“. Místopředseda strany Marin Jurečka se od výroků svého spolustraníka distancoval a D. Kalenda byl ze strany vyloučen. V závěru reportáž shrnuje výsledky průzkumu agentury STEM/MARK, dle kterého je migrantům ochotná pomoci jen malá část Čechů. Podle sociologa Martina Vávry máme s cizinci pouze krátkodobou zkušenost a ředitel Organizace pro pomoc uprchlíkům, Martin Rozumek, se domnívá, že situace může zapříčinit vzestup politických sil, které se budou vůči migraci vymezovat.

Reportáž se věnovala především humanitárním aspektům tzv. uprchlické krize a společenským náladám, i když pracovala i s motivem „masovosti“ „uprchlické vlny“. Migrující byli zobrazováni zejména jak osoby, které potřebují (a přijímají) pomoc. Reflexe humanitárního rozměru migrace má v médiích své místo. Zde se hodí připomenout, že si Rada pro období od 24. 8. 2015 do 13. 9. 2015 zpracovala analýzu způsobu informování o migrační krizi na programech ČT1 a ČT24, která mimo jiné dospěla k závěru, že např. ve zpravodajství České televize rámovala většina příspěvků migranty jako masu, případně zátěž pro tranzitní a cílové země, příspěvky zdůrazňující pomoc migrujícím se objevovaly také, ale už v nižší míře.

Video zmíněné v textu stížnosti bylo zařazeno v rychlém sestřihu ilustračních, zjevně agenturních, záběrů. Redakce zachycené dění nijak nekomentovala, ani neuváděla do dalšího kontextu. Záběry měly dokreslovat vyhocenost aktuální „uprchlické vlny“. Použití těchto (v té době často medializovaných) fragmentů jako obrazového doprovodu reportáže tak nelze pokládat za známku neobjektivitu, resp. manipulace.

Ukradené výročí

Stěžovatel uvádí: „*Reportérka uvedla, že „studenti až na výjimky nemohou uctít památku 17. listopadu vůbec“, přitom mohli přijít v jinou hodinu, než byla demonstrace. I název reportáže je zavádějící.*“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 22. listopadu 2015 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem Ukradené výročí byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se věnovala tématu oslav výročí Sametové revoluce, resp. okolnostem, které provázely průběh shromáždění na pražském Albertově, jež svolali příznivci prezidenta Miloše Zemana. Celý výrok redaktorky, o kterém stěžovatel hovoří, zní takto: „17. listopad 2015. Prezident stojí na pódiu s extrémistou. Další jsou v publiku. Rektori musí škemrat, aby se vůbec mohli dostat k pamětní desce. A studenti u ní, až na výjimky, nemohou památku 17. listopadu uctít vůbec.“ Reportáž se soustředila na výše zmíněnou akci, kdy na Albertově vystoupil prezident Zeman spolu s Martinem Konvičkou (BPI). V průběhu shromáždění byli na místě, kde se mimo jiné nacházela i pamětní deska, vpuštěna byla pouze část veřejnosti (ti, kdo šli vyjádřit podporu vystupujícím politikům). Po dobu trvání akce se tak většina přítomných studentů nemohla zúčastnit pietního aktu.

Reportáž se primárně zabývala otázkou, zda je legitimní, aby policie s pomocí zátarasů omezovala přístup určitých skupin osob na místo konání akce. Upozorňovala také na přítomnost členů krajně pravicových skupin. Vyznění příspěvku bylo kritické, nicméně redakce poskytla prostor k vyjádření také mluvčí policie (která uvedla, že organizátor má právo určit, koho na místo konání akce vpustí) či mluvčímu prezidenta Zemana, Jiřímu Ovčáčkovi. Redakce tak divákům v žádném případě nepodsouvala, že studenti nemohli pietní místo navštívit celý den, protože hovořila zásadně o době trvání akce, na které vystupoval prezident Zeman.

From Pakistan to Paris

Stěžovatel uvádí: „Reportáž se snaží oddělit muslimy od terorismu scestnými argumenty. Že celosvětově většinu obětí teroristů tvoří muslimové, nevyvrací skutečnost, že většinu teroristů tvoří muslimové. Nejčastější obětí mafie jsou také mafiáni, konkurenční. Prý jsou muslimové jako my, ale ti evropští muslimové mají větší sklony k fundamentalismu a extremismu, více schvalují teroristické činy, mají více negativní vztah k židům a homosexuálům nebo mají větší sklony ke kriminalitě oproti domorodým Evropanům a jinověrcům. Prý uprchlíci utíkají před teroristy, ale jsou mezi nimi i radikálové.“

Jako zdroj přikládá několik odkazů.⁴

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 22. listopadu 2015 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem From Pakistan to Paris byl zařazen jako třetí v pořadí.

Redaktorka uvedla video, které natočila skupina mladých Pákistánců. Ti v nahrávce vyjadřují lítost nad oběťmi teroristického útoku v Paříži. K tomu dodávají, že takové události se v Pákistánu dějí běžně. Teroristické útoky jsou nejčastěji páčány v muslimských zemích a jejich oběťmi jsou tak ponejvíce sami muslimové. Vzkazují, že muslimové jsou obvykle lidé jako všichni ostatní a nenesou kolektivní vinu za činy spáchané „vyšinutými jedinci“ ve jménu jejich náboženství.

⁴ <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/postoje/>, <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/435808-s-uprchliky-prisly-do-nemecka-tisice-bojovniku-talibanu-varuji-urednici.html>, https://en.m.wikipedia.org/wiki/Immigration_and_crime, <https://ofpsychandsociety.wordpress.com/2015/10/01/race-religion-and-crime-in-the-uk/>

V případě příspěvku se nejednalo o reportáž, ale o prezentaci výše popsané nahrávky. Video je subjektivní výpovědí skupiny mladých lidí muslimského vyznání, kteří se distancují od teroristických útoků spáchaných v Paříži a přejí si, aby na ně společnost nenahlížela optikou kolektivní viny. Příspěvky tohoto typu bývají standardní a legitimní součástí publicistiky.

Oleandr moci

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž jako reakce na mši v Lánech, kterou sloužil Dominik Duka za Zemana a vlast. Hosté Tomáš Halík a Ludmila Bohmová Dominiku Dukovi vyčítají podporu jen křesťanských uprchlíků, přitom v reportáži před sedmi dny 22. 11. „Pomoc bližnímu svému“ důvod vysvětlili, že křesťané jsou v islámském světě ohroženější skupinou*“.

Vyádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 29. listopadu 2015 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem Oleandr moci byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž reflektovala mši za národ, s přímluvou za prezidenta Zemana, kterou sloužil kardinál Dominik Duka v Lánech. Zabývala se přitom otázkou napojení kardinála Duky nejen na prezidenta Zemana, ale i na další politické špičky (bývalého prezidenta Klause, pražskou primátorku Adrianu Krnáčovou apod.) a firmy (např. Škoda). Reagovala tak na otevřený dopis, který kardinálovi zaslali věřící několika církví, které mše pobouřila. Signatářům vadilo, že kardinál sloužil mši v Lánech několik dní poté, co prezident Zeman na Albertově vystupoval spolu s Martinem Konvičkou (BPI). Ohrazovali se také vůči tomu, že se kardinál dlouhodobě orientuje na mocné, nikoli, na chudé a bezmocné, po vzoru papeže Františka. V rámci reportáže dostali prostor k vyjádření jak signatáři otevřeného dopisu a další kritici postupu kardinála Duky (např. katolický kněz a teolog Tomáš Halík nebo religionista Ivan Štampach), tak tajemník kardinála, Milan Badal. Jeho komentáře, které se vztahovaly ke všem podstatným aspektům vznesené kritiky, byly do reportáže zařazovány opakovaně.

Postoj kardinála Duky k uprchlické problematice tvořil jen jedno z dílčích témat reportáže. Redaktorka téma uvádí s tím, že „*signatářům se lánská mše nelíbí i kvůli tomu, jak se kardinál staví k migrační krizi. Na farách sice už v červenci nabídli pomoc i ubytování, ale jen křesťanským rodinám.*“ Vzápětí dostává prostor Milan Badal, který kardinálovy kroky vysvětluje následovně: „*Pochopitelně chceme pozvat do své země, do svých domovů někoho, kdo je nám blízký, na tom není žádná segregace*“. Na to byla zařazena vyjádření Ludmily Böhmové (signatářka dopisu z ŘKC) a kněze Tomáše Halíka, podle kterých se jedná o segregaci uprchlíků a zásada pomáhat pouze křesťanům je hluboce nekřesťanská. Reportáž se nezaměřovala primárně na vztah kardinála Duky k otázkám migrace, nýbrž na jeho vztah k mocenským strukturám. Přesto i v tomto případě dostal tajemník kardinála, Milan Badal, možnost postoje Dominika Duky obhájit. A jak sám stěžovatel uvádí, další argumenty zazněly v jiných příspěvcích, které se tématu věnovaly blíže.

Muslimská pomoc

Stěžovatel uvádí: „*Naprostě zcestné argumenty na podporu islamizace. Reportérka Pastorčáková uvedla nepravdivý údaj o počtu muslimů. Podle kvalifikovaného odhadu jich v Česku žilo v době reportáže 22 tisíc, nikoli 10 tisíc. Snaží se podsunout, že problém islamizace spočívá jen v terorismu a Islámském státu, ale neméně nebezpečné je chování obyčejných muslimů v Evropě, které přináší antisemitismus, vyšší sklony ke kriminalitě, vraždy ze cti, halal jatka, ghetta, propagace práva šaria, vyšší sklony k fundamentalismu než u jiných náboženství.*“

Muslimové mohou pomoci proti terorismu, jak uvedla, ale ve skutečnosti nikdy více, než kolik hrozeb terorismu sami způsobí.“

Jako zdroj přikládá několik odkazů.⁵

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 29. listopadu 2015 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem *Muslimská pomoc* byl zařazen jako druhý v pořadí.

Reportáž ve své první části informovala o trestním stíhání Martina Konvičky, který byl obviněn podle § 356 trestního zákoníku (podněcování k nenávisti vůči skupině osob). K obvinění došlo v souvislosti s výroky Martina Konvičky na sociálních sítích (zmiňoval namletí muslimů do masokostní moučky, koncentrační tábory pro muslimy apod.). Moderátorka přitom uvedla, že se tyto výhrůžky vztahují i na muslimy, kteří žijí v České republice a s Islámským státem mohou mít větší problém než my. A dodává: „*Navíc, s bojem proti teroru nám můžou zásadně pomoci.*“ Příspěvek obsahuje také výrok obviněného Konvičky, který se rozhodl věc nekomentovat, dokud se neseznámí se spisem. V další části se pak příspěvek věnuje české muslimské komunitě, resp. přináší reakce několika u nás žijících muslimů, kteří deklarují, že odmítají terorismus a mrzí je, jaké postoje Martin Konvička prezentuje. Redaktorka přitom uvádí: „*Panika mezi Čechy a strach mezi našimi muslimy. Odhadem jich v Česku žije kolem 10 tisíc. Aktivně islám praktikují asi dva tisíce z nich.*“ K záležitosti se pak vyjadřuje i Petr Pelz (bývalý ředitel Vojenského zpravodajství a bývalý velvyslanec v Afghánistánu), dle kterého může v otázce bezpečnosti česká muslimská komunita sehrát klíčovou roli např. tím, že zde budou mít tajné služby své informátory. Proto je potřeba mít tuto skupinu na své straně.

Stěžovatel se domnívá, že redaktorka uvedla nepravdivý údaj o počtu muslimů žijících v ČR (10 tisíc), s tím, že tato skupina je ve skutečnosti početnější (22 tisíc), což dokládá odkazem na článek ze serveru Idnes.cz. Z rešerše dalších otevřených zdrojů je ovšem patrné, že odhad počtu osob muslimského vyznání, žijících na území ČR, je mnohem komplikovanější. Např. článek ze serveru Aktuálně.cz⁶, který referuje o výstupech odborné studie *Muslimové v ČR*, uvádí následující: „*Nelze přesně vyčíslit, kolik muslimů v Česku žije. Při sčítání lidu v roce 2011 se k islámu přihlásilo 3358, šlo však o nepovinné údaje. Podle odhadů se celkový počet pohyboval někde mezi 10 000 a 15 000 lidí. Na jiném místě knihy se objevuje odhad 22 000 lidí.*“ Nutno navíc dodat, že redaktorka číslo zmínila bez toho, aby jej využila k jakékoli další argumentaci. To, že se reportáž věnovala především otázkám terorismu, je zcela legitimní. Navíc ve svém závěru ani příliš nepřekročila bezpečnostní rámec, když na členy muslimské komunity nahlížela především jako na potenciální informátory tajných služeb. Tím de facto naznačila, že i mezi českými muslimy může operovat Islámský stát a hrozbu terorismu tedy nikterak nebagatelizovala. Reportáž neobsahovala žádné argumenty pro podporu „islamizace“ (tedy hromadné konverze obyvatel ČR k islámu či příchodu velkého množství nových příslušníků tohoto náboženství do země), pouze nekorespondovala s postoji, které patrně zastává autor stížnosti.

⁵http://zpravy.idnes.cz/uz-nyni-zije-v-cesku-22-tisic-muslimu-dbv-/domaci.aspx?c=A151004_214621_domaci_fka, https://en.m.wikipedia.org/wiki/Immigration_and_crime, http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1341657-vrazdy-ze-cti-jsou-v-nemecku-celkem-bezne, http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/postoje/

⁶<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/muslimska-komunita-v-cesku-je-pestrejsi-nez-si-lide-mysli-vy/r-904a5d1abdee1e6a070002590604f2e/>

Slavičí Ortel

Stěžovatel uvádí, že moderátorka i respondenti, kteří v reportáži hovoří, „skupinu Ortel záměrně demonizují a očerňují. V textech nic takového není.“ Je toho názoru, že kapela ve svých skladbách pouze popisuje realitu: „Zpívá o homosexuálech v jedné, Gayparáda. Kritizuje exhibicionismus, jinak homosexuály toleruje.“, „O muslimech se přímo zmiňuje v jedné skladbě Mešita. Popisuje realitu, a co by se mohlo udát i v Česku.“, „O Romech je píseň Problém a zmínka v písni Plzeň“, „O multikulturalismu zpívá v písni Cizinec. Popisuje realitu.“

Své závěry dokládá úryvky z textů písní a odkazem na tvorbu kapely.⁷

Vyždření AO:

Pořad byl odvysílán dne 6. prosince 2015 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem Slavičí Ortel byl zařazen jako první v pořadí.

V úvodu reportáže o úspěchu skupiny Ortel, která se umístila v soutěži Český slavík jako druhá, moderátorka upozornila, že frontman skupiny má za sebou neonacistickou minulost a uvedla, že členové kapely v textech „podněcují k nenávisti a útočí na muslimy, homosexuály nebo třeba Romy, ale českou kulturní frontu nijak netrápí. Až na pár výjimek.“ Hovoří publicista, hudebník a skladatel František Kostlán, který je toho názoru, že frontman skupiny šíří strach a nenávist, čímž navazuje na své angažmá v neonacistické skupině Conflict 88. Redaktorka pak působení Tomáše Ortela na neonacistické scéně dále rozvádí. K tématu se vyjadřuje také politolog a expert na extremismus Miroslav Mareš. Skupinu Ortel redaktorka charakterizuje s tím, že se „k neonacismu přímo nehlásí, daleko k němu ale nemá“, protože „texty písní Ortelu oslavují národ, sílu, burcují k boji, proti muslimům, menšinám, Romům nebo homosexuálům.“ Dodává, že skupinu zmiňuje také zpráva Ministerstva vnitra o extremismu za rok 2012, a to jako kapelu oblíbenou pravicovými radikály. Reportáž problematizuje skutečnost, že se hudební skupina s takovým pozadím umístila v anketě Český slavík a přítomní umělci jejím členům při předávání cen tleskali. K tomu se vyjadřuje pořadatel Českého slavíka a ředitel agentury Musica Bohemica, Jaroslav Těšínský, který uvádí, že anketa pouze odráží popularitu umělců a nálady lidí ve společnosti. Věc komentuje řada umělců, ať už přítomnost Ortelu na soutěži hájí, nebo se proti ní naopak vymezují.

Příspěvek je doprovázen záběry z koncertů skupiny a úryvky jednotlivých skladeb. Diváci si tak sami mohou udělat názor na vyznění textů písní. Konkrétní informace uvedené v reportáži, tj. dřívější angažmá frontmana kapely v otevřeně neonacistické skupině Conflict 88 či zmínka o skupině Ortel ve zprávě o extremismu, jsou věcně správné. Redakční komentáře jsou přitom podpořeny i názory experta. Publicistický formát umožňuje otvírat kontroverzní témata a zpochybňovat postupy institucí, o kterých referuje, v tomto případě soutěže Český slavík. Pořadatel ankety přitom dostal možnost se k věci vyjádřit, stejně jako umělci, kteří s oceněním skupiny Ortel nemají problém.

Svět podle Asada

Stěžovatel uvádí: „Reportáž je reakcí na rozhovor ČT s Bašárem Asadem. Hosté jsou zaujati proti Asadovi. Reportáž zveřejňuje spekulace, nepodložené a neozdrojované informace očerňující režim Asada.“

⁷ <http://www.ortel.cz/tvorba>

Jako zdroj přikládá článek z krajně pravicového serveru Pravý prostor.⁸

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 6. prosince 2015 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem Svět podle Asada byl zařazen jako třetí v pořadí.

Reportáž reflektovala rozhovor, který České televizi poskytl syrský prezident Bášár Asad. Příspěvek byl rámován kriticky vůči zpovídanému politikovi a syrskému režimu. Součástí obrazového doprovodu byly četné záběry obětí bombardování, v průběhu reportáže se vyjadřovali odpůrci Asadova režimu (Rashid Khalil z Iniciativy pro svobodnou Sýrii) a členové lidskoprávních organizací. Např. Martin Balcar z Amnesty International uvedl, že disponují důkazy o tom, že režim bombarduje barelovými bombami. Ředitel organizace Člověk v tísni, Šimon Pánek, pak vyjádřil přesvědčení, že v Sýrii dochází k unášení, mučení a vraždění civilistů. K tématu se vyjádřili také experti, resp. odborníci na Blízký východ, Jan Fingerland a Břetislav Tureček. Komentáře výše uvedených respondentů byly zařazovány v reakci na výroky Bášára Asada. Reportáž obsahovala poměrně rozsáhlé pasáže z rozhovoru, který syrský prezident absolvoval.

Obvinění, vznesená vůči Asadově vládě, zazněla z úst respondentů. Diváci si tak byli vědomi toho, že se jedná o jejich přesvědčení, nikoli o prezentovaná fakta. V případě právě probíhajících a nepřehledných válečných konfliktů se navíc žurnalistika vždy do určité míry pohybuje na úrovni spekulací, protože získat všechny relevantní informace není z povahy věci ani možné. Diváci mohli zároveň posoudit argumentaci Bášára Asada, protože té byl v pořadu vyhrazen nemalý prostor.

Barnevernet II

Stěžovatel uvádí: „*Lenka Pastorčáková manipulativně představila kauzu dalšího odebraného dítěte české maminky norskými úřady, viz blog Věry Kuncové. Lenka Pastorčáková řeší s poslankyní Jitkou Chalánkovou, že zamlčela, že dítě má kromě českého i norské občanství.*“

Jako zdroj přikládá odkaz na blogový příspěvek Věry Kuncové.⁹

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 17. ledna 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem Barnevernet II byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž pojednávala o případu dvouměsíční holčičky narozené v Norsku české matce a norskému otci. Děvčátko má závažné onemocnění, vyžadující transplantaci ledviny. Norská sociální služba Barnevernet jí rodičům údajně odebrala kvůli obavám lékařů, že si rodiče nepřejí léčbu dítěte. Příspěvek zdůrazňuje, že se jedná o složitou kauzu, protože Barnevernet z důvodu ochrany dítěte nepodává o případu informace. Je tedy velmi obtížné formulovat jakékoli závěry. Nicméně, matka holčičky dostává v průběhu reportáže dvakrát prostor k vyjádření, když uvádí, že dokumentaci případu konzultuje se svým právním zástupcem a deklaruje, že na případné zastavení léčby dítěte nemají jako rodiče žádný vliv. K věci hovoří také ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová (ČSSD) a ředitel Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí Zdeněk Kapitán. Ten potvrzuje, že nejsou k dispozici veškeré dostupné informace a

⁸ <http://pravyprostor.cz/ct-extremne-zuriva-nora/>

⁹ <https://kuncova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=600280>

dodává, že pro rozhodování jsou často důležité na první pohled nepodstatné detaily. Reportáž se zároveň zmiňuje o aktivitách poslankyně Jitky Chalánkové (TOP 09), která případ medializuje. Redaktorka uvádí. „*O případu se česká veřejnost dozvěděla až toto úterý. Poslankyně za TOP 09 Jitka Chalánková předložila české veřejnosti jednoduchý příběh. Hruzný norský systém, který bezdůvodně ukradl další české dítě.*“ Poslankyni Chalánkovou redaktorka oslovuje na demonstraci před norskou ambasádou. Ptá se jí, proč hovoří pouze o českém občanství dítěte, když má holčička ve skutečnosti občanství dvojí – české i norské. Jitka Chalánková to ale popírá („*ano to uvádíme také*“) a snaží se rozhovor ukončit.

Reportáž se nestaví za žádnou ze zainteresovaných stran. Netvrdí, zda bylo či nebylo oprávněné dítě z rodiny odebrat. Naopak několikrát zdůrazňuje, že se jedná o komplikovaný případ, o kterém veřejnost (a tedy ani média) nemá z povahy věci k dispozici všechny dostupné informace nutné pro vytvoření relevantního stanoviska. Popisovaná kauza je primárně soukromá, a navíc výrazně citlivá, protože se týká nezletilých dětí. V této souvislosti reportáž kriticky hodnotí vystupování poslankyně Chalánkové, která dle redaktorky věc zjednodušuje a politizuje. Mimo jiné tím, že o dítěti hovoří jako o českém (ačkoli má děvčátko také norského otce a norské občanství). S touto dílčí otázkou je poslankyně redakcí konfrontována, přičemž dostává prostor k tomu, aby svůj postup vysvětlila. Příspěvek nijak nevybočuje z běžného publicistického rámce.

„O zlých Norech“

Stěžovatel uvádí: „*V úvodu Nora Fridrichová obviňuje poslankyni Jitku Chalánkovou, že „vykresluje jednostranný obrázek o zlém Norsku“. Jako důkaz uvedla jenom zamlčení, že dítě má i norské občanství, přitom to už bylo řečeno v předešlém díle Barnevernet II. Podle Fridrichové má „kampaň nacionalistický tón“ i Pastorčáková mluví o nacionalistické struně – obě zneužívají toho, že nacionalismus má ve společnosti silně negativní konotaci. Reportérka se snažila znevěrohodnit paní Chalánkovou nikoliv věcnými argumenty, ale jen dávala prostor jejím spolustraníkům, kteří se od její iniciativy distancovali. Lenka Pastorčáková nakousla možný motiv své zaujatosti. „Nadšení nesklidila poslankyně v TOP 09 ani za to, že v úterý se svými norskými kauzami dorazila na Hrad k prezidentu Miloši Zemanovi.“ Realita: Po pár dnech vyhrála česká matka postiženého dítěte soud, že holčička se může vrátit do rodiny. Šárka S. byla v kontaktu s Jitkou Chalánkovou a cenila si její pomoci. V pěstounské péči byla holčička zanedbávána ...“*

Jako zdroj přikládá článek ze serveru Echo24.cz.¹⁰

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán dne 24. ledna 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem „O zlých Norech“ byl zařazen jako druhý v pořadí.

Příspěvek navazuje na reportáž Barnevernet II (viz výše). V úvodu moderátorka opakuje, že o případu odebrané holčičky toho moc nevíme, a dále, že poslankyně Jitka Chalánková (TOP 09) „*díky němu veřejnosti znovu vykresluje jednostranný obrázek o zlém Norsku, které bezdůvodně krade české děti. V aktuálním případě zamlčela třeba to, odebrané, těžce nemocné miminko má i norské občanství.*“ Dodává, že „*nacionalistický tón*“, se kterým se poslankyně v kauze angažuje, odmítá TOP 09, tedy strana, v níž Chalánková zastává post místopředsedkyně. Do reportáže jsou opět zařazeny záběry z demonstrace, kde redaktorka poslankyni zpovídala

¹⁰ <https://echo24.cz/a/iqinR/vylozene-lhali-rika-o-barnevernu-matka-nemocne-divky>

ohledně občanství odebraného dítěte. Poté jsou představeny reakce spolustraníků Jitky Chalánkové, kteří se od aktivit místopředsedkyně distancují. Zazní vyjádření Dominika Feriho, Markéty Adamové, Marka Ženíška, Františka Laudáta, Heleny Langšádlové, Miroslava Kalouska a Leoše Hegera. Prostor přitom dostává i sama poslankyně Chalánková, která deklaruje, že se podobným akcím bude věnovat i nadále („*tam kde poznám, že se porušují lidská práva rodičů a dětí*“).

Reportáž nemapovala samotný případ odebraného dítěte, ale to, jak se s ním zachází v českém veřejném prostoru. Obdobně, jako v příspěvku Barnevernet II, redakce deklarovala, že není kompetentní zaujmout stanovisko. Výsledek soudního řízení, o kterém hovoří stěžovatel, ani nebylo možné předvídat. Angažmá Jitky Chalánkové je v reportáži vykresleno jako problematické, protože politička z případu vyvozuje dalekosáhlé nepodložené závěry (vystupování na demonstracích, kde zaznívá, že Norsko krade české děti apod.). Je také zcela legitimní, aby se k věci mohli vyjádřit straničtí kolegové poslankyně. V opačném případě by mohla reflexe „kauzy“ v pořadu negativně dopadat na celou stranu (a tím jí defavorizovat v politickém boji).

Kdo s koho

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž skandalizuje obecný Zemanův výrok o kalašnikovu a směřuje ho na premiéra. Reportáž dává prostor spekulacím, že se mstí premiéru Sobotkovi kvůli dávným křivdám nebo že „má touhu vyřídit si účty“.* Tereza Strnadová účelovými otázkami o sváru Zemana se Sobotkou z roku 2003 nutí hosty ke kritice Zemana.“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 31. ledna 2016 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem Kdo s koho byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž o napjatých vztazích mezi prezidentem Milošem Zemanem a premiérem Bohuslavem Sobotkou (ČSSD), představila oba politiky jako dlouhodobé rivaly. Moderátorka se v úvodu příspěvku ptá: „*Kdo z nich tahá za kratší konec provazu?*“ Reportáž odstartovala záznamem Zemanova výroku o „kalašnikovu“, ve kterém prezident naznačil, jakým způsobem je možné „odstranit“ politika, resp. premiéra: „*Chcete-li se zbavit jakéhokoli politika, prezidenta nevyjímaje, je k tomu jediná demokratická cesta. A to jsou svobodné volby, které v daném případě budou za rok. Vypadáte mladě, takže roku 2017 se zcela určitě dožijete. A pak existuje nedemokratická cesta, a to se jmenuje kalašnikov.*“ Následovala reakce premiéra Sobotky a vyjádření dalších, převážně sociálnědemokratických, politiků – Jaroslava Foldyna (ČSSD), Jiřího Dienstbiera (ČSSD), Jiřího Balvína (bývalý ministr kultury jmenovaný M. Zemanem), Jana Chvojky (ČSSD) a Lukáše Jelínka, politologa blízkého ČSSD. Výše uvedení měli na „incident“, resp. spor mezi premiérem a prezidentem různé názory (např. J. Dienstbier míní, že M. Zeman rozděluje společnost, zatímco J. Foldyna se domnívá, že šlo z jeho strany o běžný bonmot). Redaktorka poté spor zasadila do širšího kontextu, když uvedla, že jej lze datovat do doby před 13 lety, kdy Sobotka nehlasoval pro Zemana v prezidentské volbě („*Jde o motiv staré křivdy a následné msty*“). Tuto teorii potvrzuje politolog Miloš Brunclík. Na to, zda se může prezident cítit ukřivděný, pak odpovídají J. Foldyna s J. Dienstbierem. Reportáž je zakončena tezí, že prezident i premiér mají své specifické publikum, které jim poskytuje stabilní podporu.

Reportáž výroky prezidenta neskandalizovala. Připomenutí jeho bonmotu sloužilo k ilustraci sporů mezi ním a premiérem Sobotkou. Spekulace o možných kořenech sporu se opíraly o

úsudek odborníka (politologa). V reportáži hovořilo množství dalších politických představitelů, kteří k věci zaujímali různé postoje. Vyznění příspěvku akcentovalo spíše samotný spor („*dva kohouti na jednom politickém kolbišti*“) než kritiku prezidenta Zemana.

„Beseda“

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž skandalizuje, že studenti měli předem připravené otázky pro prezidenta Zemana, přitom pro obyčejné studenty není jednoduché mluvit spatra před kamerami. I ČT používá čtecí zařízení. Následná vlna kritiky vedla k psychickému zhroucení učitelky, která se studenty otázky připravovala.*“

Jako zdroj přikládá článek ze serveru Echo24.cz.¹¹

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 31. ledna 2016 od 21:30 hodin, příspěvek s názvem „Beseda“ byl zařazen jako pátý (poslední) v pořadí.

Moderátorka uvádí, že se prezident Miloš Zeman v rámci návštěvy Jihomoravského kraje zúčastnil besedy se studenty Střední vinařské školy ve Valticích a dodává „*Škola neponechala nic náhodě a studenti četli z papíru předem připravené otázky*“. Následují nekomentované záběry ze samotné akce, na kterých vyučující instruuje studenty, a ti posléze čtou několik dotazů, které mají napsané na lístcích papíru.

Nešlo o reportáž, ale o krátkou glosu, která reagovala na v té době široce medializovanou událost. O „skandalizaci“ se tak nedá hovořit. Na besedách se známými osobnostmi se obvykle pokládají bezprostřední dotazy (nebo alespoň dotazy, které jako bezprostřední působí). K neobvyklému formátu debaty se vyjadřovala mnohá zpravodajská média a také někteří vrcholní politici. Kontext používání čtecích zařízení je naprosto odlišný.

Tekutý hněv

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž vyobrazuje všechny odpůrce islámu a uprchlíků na základě několika excesů – výhrůžky, poplašná střelba, zapálení komunitní Kliniky, pobodaný Syřan, několik nenávislných dopisů české pobočky UNICEF – které ani zdaleka nejsou tak závažné jako ty proti kterým odpůrci islámu brojí – terorismus, vyhrožování smrtí odpůrcům islámu a jinověrcům, znásilnění, vraždy*“ a zmiňuje konkrétní výroky redaktorky, proti kterým se vymezuje (např. slovní obrat „*fašizace společnosti*“).

Jako zdroj přikládá několik článků ilustrujících údajné nebezpečí ze strany muslimů.¹²

Vyjádření AO:

¹¹ <https://echo24.cz/a/wYnPE/se-studenty-chystala-dotazy-pro-zemana-po-kritice-se-zhroutila>

¹² <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/435808-s-uprchliky-prisly-do-nemecka-tisice-bojovniku-talibanu-varuji-urednici.html>, <https://ofpsychandsociety.wordpress.com/2015/10/01/race-religion-and-crime-in-the-uk/>, <https://www.tyden.cz/tubriky/zahranici/evropa/v-parizi-vrazdili-uprchlici-jednoho-registrovali-v-nemecku-363461.html>, <http://kolsky.blog.respekt.cz/antisemitske-utoky-ve-francii-za-posledni-dva-roky/>, <http://domaci.ihned.cz/c1-65287200-pobodany-syran-si-napadeni-vymyslel-nebo-nekoho-kryje-tvrdi-policie-utocniky-nenasla>

Pořad byl odvysílán 14. února 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem Tekutý hněv byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž mapovala společenské tendence, které souvisejí s nárůstem krajně pravicových, protiimigračně zaměřených, aktivit. Moderátorka se ptá: „*Opravdu české společnosti hrozí fašizace, jak varují někteří?*“ Reportáž doprovází záběry z demonstrací, hovoří Petr Krupka, odborník na extremismus, který tvrdí, že nepotřebujeme příměry z 30. let. Vyjadřuje se také ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO), s tím, že ve společnosti lze zaznamenat nárůst agresivity. Politolog Daniel Kroupa se domnívá, že proběhlá demonstrace Národní demokracie, která proběhla 6. února, měla „fašistoidní charakter“. Redaktorka shrnuje incidenty z poslední doby (výhrůžky, zapálení sociálního centra Klinika atd.). Náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, Jiří Nováček, má za to, že se lidé častěji nechávají ovlivnit populisty a zmiňuje rizika sociálních sítí. Pavla Gomba, ředitelka organizace UNICEF ČR, hovoří o výhrůžkách, které jí byly adresovány. Dle sociologa Martina Buchtíka se extrémistické názory stávají normou. O tom, zda se může situace vyhrcovat, mluví také ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier (ČSSD).

Príspevek reflektoval zmeny nálad ve společnosti, resp. pronikání krajně pravicové rétoriky do mainstreamu. Všiml si také zvýšené aktivity pravicově extrémistických skupin, kterou bylo možné v té době zaznamenat (nárůst demonstrací a dalších incidentů s protiimigračním nábojem). Reportáž se přitom opírala o vyjádření několika relevantních odborníků (odborník na extremismus, politolog, sociolog) a situaci nijak nedramatizovala (bylo uvedeno, že „fašizace“ bezprostředně nehrozí, i když tu určitý eskalující trend existuje). Je zcela běžné, že publicistika otevírá otázky ohledně (problematických) společenských trendů.

Asadovi vězni

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž je reakcí na zprávu OSN, která zmiňuje nelidské zacházení s vězni jak na straně vládních sil, tak povstalců. Název reportáže i obsah se věnuje jen vězňům Asada. O vězních povstalců je jen okrajová zmínka.*“

Jako zdroj přikládá odkazy na články serveru Novinky.cz a CNN.¹³

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 14. února 2016 od 21:15 hodin, příspěvek s názvem Asadovi vězni byl zařazen jako třetí v pořadí.

Príspevek se odvolává na zprávu zvláštní vyšetřovací komise OSN, dle které v syrských věznicích a zajateckých táborech dochází k mučení a umírají zde tisíce lidí. Přináší rozhovor se syrským uprchlíkem, který takovým zařízením prošel. Mazen al-Humada líčí týrání, které v průběhu svého věznění zažil a okolnosti, které k jeho uvěznění během tzv. arabského jara vedly. V reportáži hovoří také vedoucí zastoupení OSN v Praze, Michal Broža, předseda Syrské svobodné komunity, Hassan Charfo, či Martin Balcar z Amnesty International. Redaktor v průběhu příspěvku dodává, že „*Zajatce ale nemučí jen režim syrského prezidenta. OSN má informace i o brutalitě páchané povstalců.*“ Toto tvrzení následně potvrzuje i Michal Broža.

¹³<https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/293567-valecne-zlociny-v-syrii-pachaji-obe-strany-inspektori-osn-navrhují-soud.html>, <http://edition.cnn.com/2016/02/08/middleeast/syria-war-crimes-u-n-report/index.html>

Reportáž je postavena zejména na osobní výpovědi vězněného muže. Detailněji se proto věnuje situaci ve věznicích provozovaných režimem Bášára Asada. Opírá se přitom o výsledky šetření zvláštní vyšetřovací komise OSN. Zároveň v souladu s touto zprávou uvádí, že k obdobným brutalitám dochází i na území ovládaném povstalci. Provozovatel má plné právo zvolit, na jaké aspekty problematiky se v rámci publicistického pořadu podrobněji zaměří.

Norské mýty

Stěžovatel uvádí: „*Soud dal zapravdu české mamince postižené dcery, ale tato informace je v reportáži zamlčena. Reportáž vykresluje Barnevernet jen pozitivně. Hosté jsou z jednoho názorového proudu. Reportáž informuje o stížnosti 55 českých a slovenských krajanů na europoslance Tomáše Zdechovského za údajnou manipulaci. Žádná pozdější reportáž neuvedla, že existuje stížnost 170 norských expertů v oblasti ochrany dětí, kteří označili Barnevernet za „disfunkční organizaci“ a že se Barnevernet více zaměřuje na děti cizinců.*“

Jako zdroj přikládá článek ze serveru Ihned.cz.¹⁴

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 28. února 2016 od 21:10 hodin, příspěvek s názvem Norské mýty byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se opět týkala tématu protestů proti norské sociální službě Barnevernet. Tentokrát se zaměřila na výhrady, které vůči českým odpůrcům Barnevernetu formulovali Češi žijící v Norsku. Např. Blanka Ostrem a Irena Brenne uvedly, že mají s tímto úřadem pozitivní zkušenosti. Autoři stížnosti uvádějí, že jim nevádí oprávněná kritika, ale šíření mýtů a desinformací. Reportáž zde vyjmenovává a vyvrací několik konkrétních mýtů o Barnevernetu, a to: 1) s dítětem nesmíte ulehnout do stejné postele, 2) sladkosti smíte dát dítěti pouze v sobotu, 3) v přítomnosti dítěte nesmíte pít alkohol, 4) jednou dítě uhodíte a přijdete o něj, 5) dítě vám v Norsku můžou odebrat, i když jste tam jen na dovolené. S šířením manipulativních tvrzení byl konkrétně spojován europoslanec Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL) a také organizátorka pochodů proti Barnevernetu, Jordana Jirásková. Redaktorka ovšem následně uvádí, že Barnevernet čelí kritice i v Norsku, a to „ze dvou opačných úhlů“, protože „podle jedněch zasahuje příliš často, druhý tábor naopak říká, že nedělá dost a situaci v problematických rodinách řeší příliš pozdě“. Poté dostává prostor norský psycholog, který sepsal petici proti neprofesionálnosti některých poboček Barnevernetu. Udává příklad, kdyby byly matce neoprávněně odebrány děti kvůli její údajné osobnostní poruše.

Není tedy pravdou, jak tvrdí stěžovatel, že by reportáž vykreslovala Barnevernet pouze pozitivně. Reflektuje i kritiku, které norská sociální služba čelí (přičemž zmiňuje i konkrétní příklad prezentovaný norským psychologem). To, co problematizuje, jsou „mýty“, tj. zkreslující informace, které někteří o Barnevernetu šíří (několik z nich vyjmenovává a vyvrací). Apeluje tedy na věcný přístup k dané problematice, což je zcela korektní.

Chinatown

Stěžovatel uvádí: „*Reportáž vytváří atmosféru něčeho závažného studováním záznamů a rozborem videa se svými hosty a vykresluje Číňany jako agresory, přitom neukázali jediný incident vymykající se běžné reakci na provokaci. Tibetské vlajky nebyly brány jako provokace.*“

¹⁴<https://zahranicni.ihned.cz/evropa-slovensko/c1-65625180-strasbursky-soud-resil-behem-poslednich-15-mesicu-osm-stiznosti-na-norskou-socialni-sluzbu-barnevern>

Paradox: Lenka Pastorčáková si stěžuje na neobjektivitu médií spoluvlastněnými Číňany – Týden.cz. “

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 3. dubna 2016 od 21:40 hodin, příspěvek s názvem Chinatown byl zařazen jako první v pořadí.

Příspěvek zpracovával téma návštěvy čínského prezidenta v České republice, resp. potyček mezi jeho příznivci a odpůrci. Richard Samko (Reportéři ČT) a Ondřej Klimeš (Orientální ústav Akademie věd ČR) komentují videa, která zaznamenala agresivní chování ze strany ze strany čínských sympatizantů pozvaného státníka (ti kupříkladu napadali protestující s tibetskými vlajkami). Na videu je např. patrné, jak muž čínského původu uhodí jinou osobu, což Richard Samko označuje za „asi ničím nevyprovokované“ jednání. Podle respondentů navíc toto chování působilo koordinovaně. Reportérka poté otevírá i otázku mediálního pokrytí události, kdy uvádí, že vydavatelství EMPRESA MEDIA, spoluvlastněné čínskou skupinou CEFC, na rozdíl od jiných zpravodajských serverů ignorovalo zpravodajství o protestech. K tomu se vyjadřuje Daniel Köppl, ředitel EMPRESA MEDIA a serveru Týden.cz, který tvrdí, že událost nevnímal jako významnou a žádné instrukce od čínského spolumajitele neobdržel.

Reportáž zjevně, na rozdíl od stěžovatele, vychází z premisy, že samotná přítomnost tibetských vlajek nemůže legitimizovat fyzické napadání názorových oponentů. Označuje proto jednání čínských aktivistů za „nevyprovokované“. Pokud jde o pochybnosti ohledně objektivity vydavatelství EMPRESA MEDIA, publicistika může takové otázky vznášet. Nutno zdůraznit, že ředitel vydavatelství dostal prostor, aby se k uvedeným spekulacím vyjádřil.

Pomáhat a chránit Číňany

Stěžovatel uvádí: „Reportáž dává prostor spekulacím: Martin Fendrych uvedl, že prezident chce, aby „policie hrála pro něj“. Daniel Kroupa uvedl, že pravděpodobně byla „objednávka Pražského hradu“ u policie, aby čínský prezident neviděl tibetské vlajky a lidi protestující.“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 17. dubna 2016 od 21:05 hodin, příspěvek s názvem Pomáhat a chránit Číňany byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se vrací k průběhu protestů proti návštěvě čínského prezidenta v Praze. Zaměřuje se na roli policie, která čelila kritice kvůli zásahům vůči protestujícím. Moderátorka uvedla, že záležitost bude prošetřovat státní zastupitelství a ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) bude tyto „sporné kroky“ vysvětlovat na mimořádné schůzi v Poslanecké sněmovně. Dodala, že se přitom policii dostalo chvály od prezidenta Zemana. Samotná reportáž začíná úryvkem z projevu, ve kterém prezident vyzdvihuje intervenci policie na protestech. K tomu se následně vyjadřuje komentátor a bývalý náměstek ministra vnitra, Martin Fendrych, který tvrdí, že prezident „si chce přetáhnout polici na svou stranu, chce, aby hrála pro něj.“ Na něj navazuje vyjádření politologa Daniela Kroupy, dle kterého se policie na jedné straně chovala profesionálně, na straně druhé se ovšem „snažila vyhovět pravděpodobně objednávkce Pražského hradu, aby čínský prezident neviděl nikde tibetské vlajky a lidi protestující proti porušování lidských práv v Číně“. Sociolog a právník Jiří Příbáš je toho názoru, že policie nezajistila ochranu práv občanů. Věc komentuje i první náměstek policejního prezidenta, Martin Vondráček, který odmítá, že by policie jednala na politickou objednávku. Poté se

reportáž věnuje konkrétním incidentům, jako bylo odstraňování tibetských vlajek z oken, intervence policistů v civilu na FAMU či napadení studenta a kameramana Ondřeje Mazury.

Prostor pro vyjádření subjektivních postojů jednotlivých respondentů je nedílnou součástí publicistických reportáží. V tomto případě Martin Fendrych a Daniel Kroupa formulovali názor, že policisté při zásazích mohli jednat na „objednávku“ prezidenta Zemana, protože ten policii za její postup veřejně pochválil. Kroky policie bylo přitom možné označit za sporné, protože se staly předmětem vyšetřování ze strany státního zastupitelství. Na druhou stranu v reportáži zaznělo i stanovisko prvního náměstka policejního prezidenta, Martina Vondráčka, který jakoukoli politickou objednávku popřel. Diváci si tak na základě reportáže mohli na věc vytvořit svůj vlastní nezávislý názor.

Operace Číňan

Stěžovatel uvádí: *„Už ve třetí reportáži se zmiňuje o čínském občanovi, který se účastnil vítacích akcí čínského prezidenta a který polici oznámil, že je z čínské ambasády. Na základě toho Lenka Pastorčáková dává prostor absurdním spekulacím, aniž by uvedla, proč by tam dotyčný nesměl jít. Daniel Herman přirovnal situaci k době před rokem 1989. Podle Vladimíra Votápka jde o „příklad čínské totalitní propagandy v přímém přenosu“. Daniel Korte vydedukoval, že prý jde o pracovníka čínské rozvědky. Podle Miroslavy Němcové došlo k vměšování do vnitřních záležitostí ČR.“*

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 1. května 2016 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem Operace Číňan byl zařazen jako první v pořadí.

Další z reportáží o dění okolo návštěvy čínského prezidenta, která se tentokrát soustředila na muže čínské národnosti, který se účastnil shromáždění na podporu hlavy ČLR, přičemž oslovoval českou policii s varováním, že je z čínské ambasády. Moderátorka informovala, že záležitost měla „nečekanou diplomatickou dohru“ v podobě nóty adresované čínské ambasádě Ministerstvem zahraničí. V průběhu reportáže zaznívají kritické komentáře, zejména z řad českých politiků. Hovoří např. ministr kultury Daniel Hermann (KDU-ČSL), Daniel Korte (TOP 09), Miroslava Němcová (ODS), ale i analytik mezinárodních vztahů a bývalý konzul ČR v Rusku, Vladimír Votápek. Např. Daniel Korte vyslovuje domněnku, že „na mě to působí spíše, že je to pracovník čínské rozvědky, který měl za úkol to tady řídit a dirigovat“. K diplomatické stránce věci se vyjadřuje mluvčí Ministerstva zahraničí, Michaela Lagronová, která uvádí, že na základě podnětu od České televize zaslali na ambasádu nótu s dotazem, zda tento konkrétní pracovník vystupoval v souladu s článkem 41 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. Redaktorka pak oznamuje, že Česká televize vypátrala identitu muže, přičemž má jít o prvního tajemníka politické sekce na ambasádě ČLR, který měl na starosti mimo jiné koordinaci čínských „vítáčů“ při návštěvě prezidenta. Redaktorka dále shrnuje znění některých článků Vídeňské úmluvy, např. výše zmíněný článek 41, dle kterého má diplomat dbát zákonů a předpisů přijímajícího státu a nevměšovat se do jeho vnitřních záležitostí. Dodává přitom, že povahu „vměšování“ úmluva nespécifikuje. Např. Miroslava Němcová má za to, že se o vměšování jednalo, protože se muž pokoušel zasahovat do činnosti policie. Michaela Lagronová upřesňuje, že vždy záleží na výkladu a nyní je nutné vyčkat na odpověď čínské strany.

Odvysílaná reportáž měla poměrně výrazný investigativní rozměr, kdy redakce rozklíčovala identitu muže organizujícího „vítající“ Číňany a podala podnět Ministerstvu zahraničí. Důvody,

proč by účast muže na akcích mohla být problematická, redakce vysvětlila poměrně explicitně. Šlo o možný rozpor se zněním článku 41 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. K tomu se věcně vyjadřovala zástupkyně ministerstva, Michaela Lagronová, která zdůraznila, že zatím není možné činit žádné závěry. Další respondenti pak, v souladu s formátem pořadu, vyjadřovali svoje osobní názory, které nebyly prezentovány jako faktografické informace (např. D. Korte uvedl, jak na něj situace „působí“).

Halík proti všem

Stěžovatel uvádí: „*V reportáži se řeší, že Česká biskupská konference vydala prohlášení, ve kterém se distancuje od Tomáše Halíka, ale neměla, protože není jejím členem, ale urážky na prezidenta a odpůrce islámu jsou podle Kristiny Cikorové v pořádku. Tomáš Halík bez odůvodnění přirovnal odpůrce islámu k nositelům rakoviny a prezidenta Zemana k loutce oligarchů, a že podporuje toto rakovinné bujení.*“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 1. května 2016 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem Halík proti všem byl zařazen jako třetí v pořadí.

Reportáž reflektovala prohlášení České biskupské konference, kterým se distancovala od výroků kněze Tomáše Halíka, které zazněly v publicistickém pořadu České televize, Interview ČT24. Ty se týkaly kritiky prezidenta Miloše Zemana a problematiky tzv. uprchlické krize. V prohlášení bylo dle moderátorky uvedeno, že výroky nejsou oficiálním stanoviskem České biskupské konference. A dodává: „*Tomáš Halík přitom v České biskupské konferenci nemá žádnou funkci, a tak za ni ani mluvit nemůže. Proč tolik povyku pro nic?*“. Reportáž začíná ukázkou z rozhovoru s Tomášem Halíkem pro Interview ČT24 z 22. dubna 2016, kde respondent vyjadřuje své ostře kritické postoje k hlavě státu. Za „*nositele rakoviny*“ přitom označuje skupinu okolo Martina Konvičky. Poté je zařazena citace z prohlášení České biskupské konference, dle kterého jsou výroky Tomáše Halíka jeho soukromými názory, nikoli oficiálním stanoviskem ČBK. Redaktorka se nad tímto postupem pozastavuje, protože není obvyklé, aby ČBK komentovala mediální výstupy kněze, který nemá v biskupské konferenci žádnou funkci a nemluví tak jejím jménem. Vyjadřuje se sociolog Jan Jandourek a religionista Ivan Štampach s tím, že jim krok ČBK přijde nelogický. Poté reaguje sám Tomáš Halík a uvádí, že ho toto stanovisko zarazilo. Generální sekretář České biskupské konference a plzeňský biskup, Tomáš Holub uvádí, že o toto stanovisko požádal předseda a místopředseda ČBK, nejedná se o oficiální stanovisko ČBK, protože nebylo odhlasováno všemi biskupy. Postup zdůvodňuje tím, že Tomáš Halík je veřejně známá osoba, a proto bylo potřeba zdůraznit, že neprezentuje oficiální stanoviska církve. Dle tiskového střediska ČBK nebylo prohlášení vydáno kvůli kritice prezidenta, nýbrž kvůli přístupu T. Halíka k uprchlické krizi. Redaktorka uvádí, že se Halík odvolává přímo na papeže Františka a není zjevné, proč by se církev měla distancovat. Tomáš Holub k tomu poznamenává, že církev zdůrazňuje i rozměr bezpečnosti, zatímco T. Halík mnohem více akcentuje otevřenost.

Reportáž hledá odpověď na otázku, proč se Česká biskupská konference distancovala od výroků osobnosti, která není nijak oprávněna hovořit jejím jménem. Dotaz zodpovídal i zástupce ČBK, Tomáš Holub, který to zdůvodnil veřejným angažmá a popularitou Tomáše Halíka s tím, že se kněz se stanoviskem ČBK rozchází zejména v otázkách přístupu k migrační problematice (T. Halík, na rozdíl od ČBK, neakcentuje bezpečností rozměr situace). K samotným výročkům Tomáše Halíka, které uceleně zazněly v rámci jiného publicistického pořadu, se na tomto místě není možné relevantně vyjadřovat. Obecně lze uvést, že hosté

diskusně-publicistických pořadů vyjadřují své osobní postoje, přičemž je úlohou moderátora, aby zajistil dodržování zásad objektivit a vyváženosti.

Wir schaffen das

Stěžovatel uvádí: „*Host Hans-Jorg Schmidt bez důkazu přirovnal šéfkou AfD Frauke Petry k Hitlerovi.*“

Vyádření AO:

Pořad byl odvysílán 4. září 2016 od 20:55 hodin, příspěvek s názvem Wir schaffen das byl zařazen jako čtvrtý v pořadí.

Reportáž se zaměřovala na politické souvislosti migrační krize v Německu. Věnovala se přitom zejména vývoji popularity německé kancléřky Angely Merkelové. Příspěvek naznačuje, že ačkoli se situace, z důvodu příchodu velkého množství uprchlíků, německým úřadům vymyká z rukou, kancléřka voliče opakovaně uklidňovala slovy „zvládneme to“ („wir schaffen das“). Toto heslo proto v německé společnosti vyvolalo množství posměšných reakcí a preference kancléřky Merkelové začaly klesat. V této souvislosti se objevuje zmínka o krajní pravici, které se daří sbírat protestní hlasy. Redaktorka zmiňuje konkrétně stranu Alternativa pro Německo (AfD). K ní se podrobněji vyjadřuje korespondent listu Die Welt, Hans-Jörg Schmidt, který a volebním šancím AfD uvádí: „*Ty volby máme v příštím roce na Bundestagu, tam říkají ti lidi, ty prognózy jsou maximálně na 15 %, dejme tomu 20 %. My máme naše zkušenosti. My měli jsme Hitlera a to nepotřebujeme znovu.*“ Výrok doprovázejí mimo jiné záběry, na kterých se se objevuje předsedkyně strany, Frauke Petry.

Vzestup krajní pravice v Německu nebyl hlavním tématem, tím byla pozice kancléřky Merkelové. Reportáž ve svých závěrech vyznívá tak, že kancléřka podcenila (a slovně bagatelizovala) situaci okolo migrace do Německa. Vyhlídkami AfD se reportáž zabývá pouze v souvislosti s poklesem popularity Angely Merkelové, kdy zařazuje vyádření Hanse-Jörga Schmidta. Ten odhaduje preference strany a letmo zmíní paralelu s úspěchem Adolfa Hitlera. Hovoří přitom o straně jako takové, její předsedkyně se objevuje pouze v doprovodných záběrech jako reprezentantka strany. Respondenti mohou vyjadřovat své subjektivní názory a přesvědčení, aniž by pro ně museli uvádět „důkazy“. Reportáž tento aspekt problematiky dále nerozvíjela, protože její hlavní téma bylo jiné. Příspěvek se tak zásadám objektivit a vyváženosti nijak nezpronevěřil.

Správnej tým

Stěžovatel uvádí: „*Všimá si toho, že někdo z lidí okolo Miloši Zemanovi utřel obličej ...*“

Vyádření AO:

Pořad byl odvysílán 11. září 2016 od 20:55 hodin, příspěvek s názvem Správnej tým byl zařazen jako pátý v pořadí.

Šlo o krátkou glosu (35 sekund), resp. dále nekomentované záběry, které moderátorka uvádí slovy „*No a pochvalu si zaslouží tým prezidenta Miloše Zemana. Je k ruce, kdykoli je třeba*“. Na záběrech je zachycen prezident Zeman, jak vystupuje z automobilu. Jeden z mužů, patřících k prezidentovu týmu, následně Miloši Zemanovi utírá obličej ubrouskem.

Příspěvek neřeší žádné politické téma, pouze si všímá potenciálně vtipné situace. Humorně zpracované příspěvky o politických představitelích jsou poměrně běžné a veřejně činné osoby musí s tímto typem medializace počítat.

Lež přichází z Hradu

Stěžovatel uvádí: „*Nora Fridrichová v úvodu uvedla lež: „Za poslední týden jsme napočítali tři nepravdy“. Výrok prezidenta Zemana o věčném studentovi byl vyřčen v pátek předešlého týdne 4. 11. na tiskové konferenci. Lenka Pastorčáková informuje o besedě opavských studentů se Zemanem negativně, přestože studenti byli vesměs spokojeni. Reportérka se většinu reportáže věnuje 54letému studentovi, který ukázal na prezidenta červené trenýrky, a kterého Zeman nazval 38letým věčným studentem. Aby Lenka Pastorčáková „něco měla“ na prezidenta, tak šla více do historie, než byl poslední týden (168 hodin).“*

Jako zdroj přikládá článek ze serveru Novinky.cz.¹⁵

Vyždření AO:

Pořad byl odvysílán 13. listopadu 2016 od 21:00 hodin, příspěvek s názvem Lež přichází z Hradu byl zařazen jako třetí v pořadí.

Příspěvek se zabýval třemi výroky prezidenta Miloše Zemana, které zároveň označil za nepravdivé. Jednalo se o následující případy: 1) Debata prezidenta Zemana na půdě Slezské univerzity v Opavě dne 3. 11. 2016, kde muž v publiku demonstrativně zdvihl nad hlavu červené trenýrky. Redaktorka uvádí, že na tiskové konferenci, která se konala o den později, se prezident k tématu vrátil, když uvedl, že: „*Tento člověk podle mých informací je tzv. věčný student, jemuž je 38 let.*“ K tomu se vyjadřuje dotyčný student, Maxmilián Kubný, který podotýká, že jej prezident „omladil“ o 15 let a popřel, že by byl „věčným studentem“. Redaktorka dodává, že muž studuje teprve druhým rokem, přičemž se žíví jako překladatel. To potvrzuje např. i mluvčí Slezské univerzity v Opavě, Karin Martínková. Mluvčí prezidenta republiky, Jiří Ovčáček, na záležitost reaguje s tím, že k věci nemá informace, a proto ji nechá bez komentáře. 2) Státním vyznamenáním ocenění zpěvák Daniel Hůlka nemá zpívat ve vídeňské státní opeře, přičemž prezident tvrdil opak. 3) Prezident kritizoval amerického velvyslance Shapira, s tím, že se jako jediný z velvyslanců nezúčastnil státního svátku 28. října na Pražském hradě. Velvyslanec ale na akci, dle fotografií ze slavnostního aktu, ve skutečnosti byl. Po několika dnech mluvčí prezidenta, Jiří Ovčáček, připustil, že informaci obdržel od protokolu prezidentské kanceláře, a v případě její nesprávnosti se velvyslanci omlouvá.

Reportáž se podrobněji věnovala pouze první ze jmenovaných „kauz“, tedy označení Maxmiliána Kubného za „věčného studenta“. Samotný průběh debaty na Slezské univerzitě v Opavě (např. spokojenost či nespokojenost přítomných studentů s debatou) nebyl předmětem příspěvku, redakce debatu jako celek nijak nehodnotila. Stěžovatel dále poukazuje především na to, že výrok prezidenta o „věčném studentovi“ zazněl již 4. listopadu, tedy více než týden před odvysíláním pořadu, ačkoli moderátorka uvedla, že spadá do posledního týdne („*Jen za poslední týden jsme napočítali tři nepravdy*“). Reportáž uvádí zdroje a datuje, kdy se debata konala, i kdy prezident Zeman pronesl svůj výrok na adresu M. Kubného. Diváci jsou tedy s touto skutečností seznámeni. Je také potřeba brát v úvahu, že 168 hodin není zpravodajská relace, ale publicistický pořad, který je připravován s určitým časovým předstihem.

¹⁵ <https://www.novinky.cz/domaci/419545-opavsti-studenti-si-besedu-se-zemanem-vesmes-chvalili-doslo-vsak-i-na-cervene-trenyrky.html>

Každopádně, tento fakt nemá podstatný dopad na význam příspěvku, kterým byla reflexe nepravdivých (příp. nepřesných) tvrzení Miloše Zemana.

Císař pán je vůl

Stěžovatel uvádí: „*Navrhovaný zákon o hanobení prezidenta spojila reportérka jen s totalitním režimem, přitom urážka hlavy státu byla protizákonná od roku 1923 a je i v některých zemích EU, včetně Německa. Manipuluje v neprospěch iniciátorů zákona z KSČM, ČSSD, ANO a Úsvitu. Nora Fridrichová uvedla: „návrh vskutku předlistopadový“.*“

Jako zdroj přikládá článek ze serveru Neviditelný pes a odkaz na Wikipedii.¹⁶

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 20. listopadu 2016 od 21:00 hodin, příspěvek s názvem Císař pán je vůl byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž o návrhu zákona kriminalizujícího hanobení prezidenta republiky redaktorka uvedla následovně: „*Na výročí 17. listopadu nás čtyřiašedesát poslanců obdarovalo návrhem vskutku předlistopadovým. Za hanobení prezidenta až rok vězení.*“ Dodala, že po vlně kritiky část z nich svůj podpis stáhla, nicméně navrhovatel, poslanec za KSČM Zdeněk Ondráček, na návrhu trvá. Ptá se, zda je podpora pro takový zákon náhodou, nebo zda „*se část společnosti, která polistopadovou změnu poměrů nepřijala, cítí být znovu na koni*“. V samotné reportáži redaktorka připomíná, že vedle poslanců KSČM zákon podpořili i někteří poslanci za ČSSD, ANO a Úsvit. Poté dostávají prostor poslanci, kteří zákon podpořili. Své argumenty pro zavedení zákona představují Zdeněk Ondráček (KSČM), Stanislav Huml (ČSSD), Jiří Valenta (KSČM), Jaroslav Zavadil (ČSSD), Jan Klán (KSČM) a Bohuslav Chalupa (ANO). Naproti tomu ústavní právník, Jiří Hřebejk, oponuje, že problémy, na které má zákon reagovat, jsou již nyní trestním právem ošetřeny (např. útok na veřejného činitele). Kriticky se vyjadřují také historik Petr Blažek (ÚSTR) či ředitel spolku Post Bellum. Redaktorka dále uvedla, že poslanec Ondráček byl za minulého režimu příslušníkem národní bezpečnosti a zasahoval i při protirežimních demonstracích. S těmito konotacemi jej následně v rozhovoru konfrontovala, přičemž Z. Ondráček jakékoli souvislosti se současným návrhem zákona popřel s tím, že se o tuto legislativní změnu zasazovala i řada dalších poslanců. Poté se reportáž ještě dotkla snahy o rehabilitaci Gustáva Husáka, kterou v reportáži obhajoval Václav Exner (KSČM) a výzkumu veřejného mínění, dle kterého část společnosti nevnímá současné politické uspořádání jako zcela optimální.

Návrh zákona byl skutečně představen jako návrat k předlistopadové legislativě a nereflekoval právní úpravy dalších evropských zemí. Nicméně, v českém kontextu byly obdobné zákony zrušeny v souvislosti s polistopadovou transformací, protože byly v rámci minulého režimu využívány k potlačování politické opozice. Takové asociace jsou tedy poměrně pochopitelné. Reportáž byla vůči návrhu zákona značně kritická, na druhou stranu však poskytla rozsáhlý prostor předkladateli zákona i dalším jeho podporovatelům, aby v reportáži formulovali své argumenty pro zavedení navrženého opatření. Diváci tak měli dostatek informací k tomu, aby si na uvedenou právní normu utvořili vlastní názor. Navíc je vhodné dodat, že mezi kritiky zákona nebyli osloveni žádní představitelé jiných politických stran a hnutí, kteří by z odvysílání příspěvku mohli politicky profitovat.

¹⁶http://neviditelnypes.lidovky.cz/nemecko-hanobeni-prezidenta-republiky-dh9-/p_zahranici.aspx?c=A161120_230730_p_zahranici_wag, https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Urážka_majestátu

Stavidla nenávisti

Stěžovatel uvádí: „*Radek Banga obvinil bez důkazů skupinu Ortel z nacismu. Nejen řečmi o koncentračních táborech divákům podsouvali, že skupina Ortel je nacistická, přitom texty nic takového nenaznačují ani lebka na košilích. Že na jejich koncertě jeden člověk hajloval, za to skupina nemůže. Hosté byli jednostranní a neuvedli jediný důvod, proč by měla být skupina Ortel opovržením hodná. U Radka Bangy uvedli část písně Desperado a zamlčeli jeho vulgární skladby.*“

Jako zdroj přikládá odkaz na internetové stránky skupiny Ortel a články z Parlamentních listů.¹⁷

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 4. prosince 2016 od 21:00 hodin, příspěvek s názvem Stavidla nenávisti byl zařazen jako první v pořadí.

Uvedenou reportáží, která tematizovala vlnu nenávistných reakcí na protestní odchod romského zpěváka Radka Bangy z galavečera s udílením cen Český slavík v okamžiku vyhlášení ocenění skupiny Ortel druhou cenou v kategorii skupin, se Rada již zabývala, a to na svém 23. zasedání, konaném 20. prosince 2016.¹⁸ Rada dospěla k následujícímu závěru:

Na základě monitoringu je možné konstatovat, že příspěvek Stavidla nenávisti v publicistickém pořadu 168 hodin byl standardním publicistickým zpracováním tématu vlny nenávistných reakcí na postoj Radka Bangy k ocenění skupiny Ortel v galavečeru Český slavík. Příspěvkem nelze vytýkat, že neuchopil jiné nebo širší téma, např. že se nezabývali tvorbou skupiny Ortel jako takovou atd. Obsah informací, materiálů dokumentačního charakteru a celku zařazených vyjádření byl dostatečně široký, aby si divák mohl na jejich základě svobodně vytvořit vlastní názor. Rada neshledala důvody k zahájení správního řízení z moci úřední.

Líheň lží

Stěžovatel uvádí: „*Prý „proruské“ weby šíří manipulativní zprávy a videa. Na základě hoaxy údajného střetu řecké policie s imigranty se snaží v reportáži vzbudit dojem, že nic takového se ve skutečnosti neděje, přitom existují podobná autentická videa z Řecka. Název článku na webu AE News „Norsko: Všechna znásilnění v Oslu jsou páchána muslimskými žadateli o azyl!“ označený za hoax, není o nic víc zavádějící, než názvy reportáží pořadu 168 hodin „Lež přichází z Hradu“ nebo „Voda a víno“. V článku už se upřesňuje, že se jedná o typ brutálního znásilnění“ a to před několika lety. V roce 2010 policejní mluvčí uvedla, že každý případ znásilnění se značným fyzickým násilím v Oslo v letech 2007, 2008 a 2009 byl spáchán nezápadním přistěhovalcem a že často šlo o žadatele o azyl. Policejní zpráva z Oslo z roku 2011 (pravděpodobně za rok 2010) ukazuje, že 45,8 % pachatelů znásilnění bylo afrického, středoevropského či asijského původu, zatímco 54,2 % pocházelo z norského, jiného evropského či amerického původu. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že alternativní*

¹⁷ <http://www.ortel.cz/tvorba>, <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Historik-uzemnil-Radka-Bangu-za-krik-kvuli-lebkam-na-košilich-Ortelu-Pridal-FOTO-jako-dukaz-465224>, <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Slusnakovy-sprostopsisicky-Mezi-lidmi-koluji-dalsi-ukazky-stvorby-Radka-Bangy-464892>, <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Lide-si-mezí-sebou-rozesilaji-texty-pisnicek-romskeho-zpevaka-Bangy-ktery-vypiskal-Tomase-Ortela-A-nestaci-se-divit-464697>

¹⁸ 2016/1130/vis/Růz

„proruské“ weby vytváří reálnější představu o chování muslimských imigrantů než Česká televize.“

Jako zdroj přikládá odkazy na videa ze serveru YouTube, heslo z Wikipedie a článek ze serveru Aeronet.¹⁹

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 8. ledna 2017 od 21:50 hodin, příspěvek s názvem Líheň lži byl zařazen jako třetí v pořadí.

Reportáž se věnovala problematice dezinformačních webů. Moderátorka uvádí, že takových webů jsou desítky, přičemž jim věří až čtvrtina české populace. A to je jeden z důvodů, proč na Ministerstvu vnitra zřídili Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. V reportáži jsou poté zmíněny příklady takových desinformací, včetně facebookového příspěvku Jany Levové (SPD), která měla údajně zahlédnout skupinu uprchlíků utíkajících z autobusu. Hovoří koordinátor HateFree Culture, Lukáš Houdek, který vysvětluje, že se jednalo o běžný linkový autobus, který měl poruchu. K problematice dezinformačních webů a hoaxů se dále vyjadřují Petr Nutil (spoluzakladatel serveru Manipulátoři.cz), Michal Zlatkovský (datový novinář Českého rozhlasu), či Eva Romancová (koordinátorka Centra proti terorismu a hybridním hrozbám). V reportáži se objevuje řada ukázek článků šířících dezinformace, mezi kterými je zařazen i článek s názvem Norsko: Všechna znásilnění v Oslu jsou spáchána muslimskými žadateli o azyl ze serveru AE News.

Reportáž neřešila otázku soužití přistěhovalců a původních obyvatel, nýbrž téma dezinformačních webů, které šíří nepravdivé či zkreslené informace. Článek ze serveru AE News, pojmenovaný jako „Norsko: Všechna znásilnění v Oslu jsou spáchána muslimskými žadateli o azyl“, byl uveden jako jeden z příkladů takového internetového obsahu. Reportáž se zněním textu nijak nezabývala, pouze zveřejnila název uvedeného článku. Stěžovatel sám ve svém komentáři uvádí, že přistěhovalci (resp. lidé jiného než evropského původu) páchají pouze část znásilnění. Je tedy zjevné, že se titulek článku nezakládá na pravdě. Uvedení zmiňovaného článku ze serveru AE News jako jeden z příkladů obsahu dezinformačních webů není v rozporu s naplňováním zásad objektivit a vyváženosti.

Voda a víno

Stěžovatel uvádí: „*Snaží se vzbudit dojem, že Andrej Babiš něco jiného říká, než dělá, přitom jen optimalizoval své daně. Babiš vystupuje proti neplacení daní a sedé ekonomice, nikoli proti optimalizaci daní.*“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 5. února 2017 od 21:35 hodin, příspěvek s názvem Voda a víno byl zařazen jako první v pořadí.

Uvedenou reportáží, která se věnovala otázce nákupu korunových dluhopisů Agrofertu Andrejem Babišem, se již Rada zabývala. Na svém 5. zasedání, konaném 7. března 2017, Rada

¹⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=xu6vnCOtwZk&feature=youtu.be>, <https://www.youtube.com/watch?v=-Iq6Yxx6GxY&feature=youtu.be>, <https://www.youtube.com/watch?v=duq4EiXVhJ8&feature=youtu.be>, https://en.m.wikipedia.org/wiki/Immigration_and_crime, <https://aeronet.cz/news/norsko-vsechna-znasilneni-v-oslu-jsou-spachana-muslimskymi-zadateli-o-azyl/>

provozovatele vyzvala k podání vysvětlení ohledně přístupu reportáže k respondentovi A. Babišovi. Na základě podaného vysvětlení pak Rada na svém 10. zasedání, konaném 6. června 2017²⁰, dospěla k závěru, že v případě tohoto příspěvku nebylo prokázáno porušení zákona.

Milost pro vraha

Stěžovatel uvádí: „*Jiří Kajínek byl hosty vyobrazen jako nezpochybnitelný vrah. V reportáži byly zamlčeny relevantní pochybnosti /zde uvádí neozdrojovanou citaci/. Kajínek byl přirovnáván k sériovému vrahovi Jacku Unterwegerovi. Jack Unterweger dokázal lidi přesvědčit o své nápravě, že nebude vraždit, kdežto Kajínkovi příznivci věří v jeho nevinu. V reportáži Živijó (25. 6. 2017) Kristina Cikorová srovnává s předchozími prezidenty, jestli byly podobné oslavy jako ta Mynářova. V případě milosti pro Kajínka záměrně srovnání neprovedla. Václav Havel dal milost minimálně třem vrahům. Jeden znovu vraždil, kladivem.“*

Jako zdroj přikládá odkazy na články ze serverů Reflex.cz a Novinky.cz.²¹

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 28. května 2017 od 21:55 hodin, příspěvek s názvem Milost pro vraha byl zařazen jako první v pořadí.

Reportáž se zabývala osobou odsouzeného dvojnásobného vraha, Jiřího Kajínka, který získal prezidentskou milost a byl propuštěn na svobodu. Příspěvek se rozsáhle věnuje zejména předpokládaným psychologickým charakteristikám J. Kajínka. V reportáži tak hovoří např. policejní psycholožka Ludmila Čírtková, psycholog Dalibor Špok či psychiatr Radkin Honzák. Všichni se shodují, že osobnost Jiřího Kajínka vykazuje manipulativní rysy, které mu usnadňují získat veřejnost na svou stranu. Ludmila Čírtková v této souvislosti připomíná rakouského vraha prostitutek, Jacka Unterwegera, který se, podobně jako nyní Jiří Kajínek, stal celebritou a byl o něm natočen film. Reportáž také tematizuje pochybnosti o vině odsouzeného Kajínka, které sdílí část veřejnosti a do určité míry i prezident Zeman, který milost udělil. Oslovení investigativní novináři (Jaroslav Spurný, Jaroslav Kmenta) a právníci (Aleš Gerloch, Jaroslav Ortman) jsou však toho názoru, že soudy vinu jednoznačně prokázaly, přičemž právě soudy jsou jedinou instancí, která je oprávněna o vině či nevině rozhodovat.

Reportáž vychází z předpokladu, že Jiří Kajínek skutečně spáchal vraždy, za které byl odsouzen. Takový přístup je zcela legitimní, protože o vině pravomocně rozhodl soud. Otázka viny či nevinu zde tedy není věcí subjektivního postoje, nýbrž objektivní skutečností, opřenou o mechanismy právního státu. V tomto kontextu není porušením zásad objektivity a vyváženosti, pokud respondenti, potažmo redakce, Jiřího Kajínka za vraha považují.

Cena za statečnost

Stěžovatel uvádí: „*Radek Banga bez důkazu obvinil skupinu Ortel z šíření nenávisti. Nedali prostor protistraně.“*

Vyjádření AO:

²⁰ RRTV/2017/287/rud

²¹<https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/79386/jiri-kajinec-vrah-nebo-jen-padouch.html>,
<https://www.novinky.cz/domaci/1831-havel-behem-12-let-v-uradu-udelil-radu-spornych-milosti.html>

Pořad byl odvysílán 4. června 2017 od 21:25 hodin, příspěvek s názvem Cena za statečnost byl zařazen jako čtvrtý v pořadí.

Reportáž se vrací k událostem, které následovaly poté, co zpěvák Radek Banga na protest proti ocenění skupiny Ortel odešel z předávání cen Český slavík. Moderátorka uvádí, že v souvislosti s vlnou nenávistných komentářů a výhrůžek, které byly zpěvákovi adresovány, policie dosud nic nevyšetřila. Dodává, že Radek Banga získal alespoň Cenu Františka Kriegla za statečnost. Reportáž zachycuje okamžiky z předávání ceny, Radek Banga ve svém projevu uvádí: „*Ta cena patří opravdu každému, kdo nepřihlíží těmto projevům nenávisti, úplně každému, kdo sebere tu odvahu, ať je to někdo na Facebooku, ať je to někdo v tramvaji, to je jedno, protože to jsou věci, které ve 21. století prostě nemají co dělat.*“ Následuje rekapitulace celé kauzy, vyjadřují se členové poroty Ceny Františka Kriegla, Jiřina Šiklová, Jaroslav Veis a Jana Horváthová. Zařazeny jsou ukázky rasistických a agresivních vzkazů, které zpěvák obdržel. Radek Banga hovoří o podání trestního oznámení a průběhu vyšetřování. Zveřejněno je také oficiální vyjádření policie. V závěru se reportáž věnuje dalšímu, uměleckému i občanskému, působení hudebníka.

Výrok Radka Bangy, který zmiňuje stěžovatel, byl zařazen jako součást projevu zpěváka při předávání Ceny Františka Kriegla. Hovoří zde obecně o projevech nenávisti, kterým je potřeba se postavit. Jednalo se tedy o zachycení autentické promluvy při slavnostním aktu, nikoli o vyjádření získané pro potřeby tvorby pořadu. Reportáž se v další části zabývala výhrůžkami, kterým zpěvák čelil, nikoli tvorbou kapely Ortel. „Protistranou“, která dle stěžovatele nedostala prostor, by tedy v tomto případě byli autoři těchto nenávistných komentářů. Osoby podezřelé z daného typu trestného činu ovšem v tomto případě nelze považovat za legitimní názorové oponenty, kteří by měli v pořadu dostat prostor k vyjádření. Reportáž tedy není možné hodnotit jako neobjektivní či nevyváženou.

Nepozvaná

Stěžovatel uvádí: „*Ministryně Marksová byla nahrávána, aniž o tom věděla. Zveřejnění nahrávky je porušení Kodexu ČT bod 16.14*“

Vyjádření AO:

Pořad byl odvysílán 18. června 2017 od 21:25 hodin, příspěvek s názvem Nepozvaná byl zařazen jako pátý v pořadí.

Uvedenou reportáží, která obsahovala záběry ministryně Michaely Marksové pořízené bez jejího vědomí, se Rada již zabývala, a to na svém 12. zasedání, konaném 18. července 2017.²² Rada dospěla k následujícímu závěru:

Posuzování etických hledisek (odvysílání záběrů pořízených bez vědomí respondentky) nespadá do kompetence Rady, jež je striktně vymezena zněním zákona č. 231/2001 Sb. Z pohledu Rady je důležité, že odvysíláním daných záběrů nebylo divákům jakkoliv upřeno právo na informace nutné pro svobodné utvoření názoru. Porušení zákona o vysílání zjištěno nebylo.

Nad dodržováním Kodexu České televize Rada nedohlíží, to je úkolem Rady ČT.

²² RRTV/2017/597/chu

ZÁVĚR

Stěžovatel se v úvodní části svého podání pokusil o určité kvantitativní zhodnocení příspěvků, které spadají do období, ke kterému se stížnost vztahuje (pozitivní, neutrální a negativní kontext). Výsledky, ke kterým dospěl, už ale dále nerozvádí.

Analýza jednotlivých příspěvků, které stěžovatel v rámci stížnosti označil jako problematické, porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. neprokázala.

Pravdou nicméně je, že některé z redakčních komentářů, které zazněly v průběhu analyzovaných reportáží, obsahovaly hodnotové soudy, jež se vztahovaly k reflektovaným tématům.

Je však třeba si uvědomit, že pořad 168 hodin je pořadem publicistickým. Publicistika obsahuje „soudy, postoje, pojmy, jejím výsledkem není jen informování, ale také poznávání. Postihuje společenské jevy, příčiny jejich vzniku i vzájemné korelace. Zobecňuje, popisuje však i cesty, kterými k zobecnění dospěla. Publicistika do sebe absorbovala některé racionální prvky vědy (metoda), zpravodajství (fakta – informace), umění (emocionálně obrazný přístup, jazykové a formotvorné postupy). ... Zatímco u zpravodajství předpokládáme neutralitu v přístupu k údajům i ve výrazu, publicistika se neobejde bez osobního stanoviska a individuálního projevu při použití jazykových a stylistických prostředků. Tento osobní vztah se manifestuje i při možném použití ich formy.“ (Osvaldová, Zpravodajství v médiích, 2011).

„Hodnotový soud a skutkové tvrzení se zásadním způsobem liším, a to v tom smyslu, že zatímco existence skutečnosti, a tedy pravdivost skutkových tvrzení může být dokázána, pravdivost hodnotových soudů dokázat nelze. Hodnotové soudy totiž skutečnost nepopisují, nýbrž ji více či méně volně interpretují. Nepravdivá skutková tvrzení zakázat lze, ale vyslovování hodnotících soudů a stanovisek, byť kontroverzních, zásadně požívá ústavněprávní ochrany.“ (Pouperová, Regulace médií, 2010).

Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 6/2010, důraz na důsledné dodržování zásad objektivit a vyváženosti bude u zpravodajství o poznání větší, než jak tomu bude v případě pořadů publicistických. Minimálně aspekt věcnosti se pak v publicistice z povahy věci neuplatní vůbec.

Dále je třeba zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 81/2006: „Reportáž je potřeba posuzovat jako celek, tedy jak její obrazovou, tak i zvukovou stránku, a ty pak hodnotit společně se slovním sdělením, aniž by jednotlivá sdělení byla vytržena z kontextu. Měly by zaznít všechny informace potřebné k tomu, aby si divák mohl učinit objektivní názor. Na tom nemůže nic změnit ani to, pokud jsou informace podávány kritickým způsobem, pokud v reportáži je všem zúčastněným stranám dána možnost vyjádřit se k jejímu předmětu. Podstatné je zejména to, aby v reportáži nezazněly informace lživé. Je třeba rovněž připomenout, že i podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, jsou meze přípustné kritiky širší ve vztahu k politikům, než k soukromým osobám. Politici se svou činností sami automaticky vystavují podrobnějšímu zkoumání ze strany veřejnosti a tím i veškerých médií a v důsledku toho je ve vztahu k nim nutno projevit větší míru tolerance.“

Zásadním rozsudkem, který zdůrazňuje roli hodnotícího komentáře, je rozsudek Městského soudu v Praze 10 Ca 263/2009: „Soud dospěl k závěru, že pořad „168 hodin“ je pořadem politicko-publicistickým, a proto je v daném případě výše uvedená podmínka splněna. Nelze pochybovat, že předmětný pořad je pořadem publicistickým, určeným veřejnosti k šíření

informací o událostech, které se dotýkají zpravidla celé společnosti. Z prezentace tohoto pořadu vyplývá, že seznamuje diváky s nejdůležitějšími a nejzajímavějšími událostmi, které se v daný časový okamžik odehrály. Takové události jsou často výrazem politických jednání spojených s činností jednotlivých politiků, politických stran a nelze je ani od příslušných společenských, historických či politických konsekvencí oddělit. Byť žalobkyně zvolila formu tohoto pořadu v rovině výběru určité (často právě politické) události a jejího glosování, podstatným je zde obsah tohoto pořadu a tím zůstávají události, které jsou z pohledu provozovatele vysílání České televize nejdůležitější a nejzajímavější. Tyto události pak odráží politické, kulturní, či jiné vztahy ve společnosti ... Požadavek dokázat pravdivost hodnotového soudu nelze splnit a sám o sobě porušuje svobodu názoru, která je základní součástí práva chráněného článkem 10 Úmluvy. V podmínkách České republiky jde o zachování politických práv zakotvených v čl. 17 Listiny základních práv a svobod, mezi něž patří zejména svoboda projevu a právo na informace (odst. 1), přičemž cenzura je nepřípustná (odst. 3). Lze sice namítat, že ani svoboda projevu či právo na informace nemohou být neomezené, avšak k jejich omezení může dojít toliko zákonem (odst. 4). V ust. 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. ukládá zákonodárce provozovateli vysílání povinnost zajistit, aby v konkrétně vymezených typech pořadů (zpravodajských a politickopublicistických) bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména, aby nedocházelo k jednostrannému zvýhodňování politických stran či hnutí, popřípadě jejich názorů či názorů jednotlivých skupin veřejnosti (s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě). Smyslem daného ustanovení je tedy uložení povinnosti provozovateli vysílání chovat se tak, aby nedocházelo v konkrétním pořadu k porušení rovnosti politických stran a či hnutí, a to jejich jednostranným zvýhodňováním. **Toto ustanovení však nepostihuje hodnotové soudy, které byly obsaženy v redakčních komentářích. Nelze akceptovat skutečnost, aby za obsah hodnotového soudu obsaženého v komentáři redaktora či redaktorky byla uložena veřejnoprávní sankce. Hodnotový soud obsažený v komentáři je vždy vyjádřením určitého názoru., jehož sankcionování by ve svém důsledku znamenalo omezení svobody projevu či projev cenzury, která je nepřípustná. Nadto v daném případě obsah komentáře nevedl ani k jednostrannému zvýhodňování politické strany či hnutí, popřípadě jejich názoru či názorů jednotlivých skupin veřejnosti. Na základě výše uvedených úvah dospěl soud k závěru, že pokud byla sankce uložena za hodnotové soudy v redakčních komentářích, pak její uložení nebylo na místě, neboť v takovém případě nemohla být naplněna skutková podstata správního deliktu, který je obsažen v § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.**

Rozsudek Nejvyššího správního soudu 7 As 23/2010 zdůraznil nejen úlohu hodnotícího komentáře v obecné rovině, ale zaměřil se zejména na specifickou roli redakčního komentáře poskytovaného provozovatelem veřejné služby: „Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatelky, že úkolem veřejnoprávní televize je poskytovat objektivní a vyvážené informace a nikoliv subjektivní redakční komentáře. **Úkolem veřejnoprávní televize jen nejen poskytnout objektivní a vyvážené informace, ale rovněž iniciovat a udržovat veřejnou diskusi o nejrůznějších veřejných tématech, v níž se zprostředkovávají různé názory. ...** Veřejnoprávní média masové komunikace vytvářejí svoji existenci strukturovaný a co možná nejvíce pluralitní prostor pro vyjadřování názorů. **Jejich úlohou není poskytovat sterilní informace, nýbrž odrážet realitu včetně v ní obsažených kontroverzí, nejednoznačností, vrstevnatostí a emocionalit.** Ústavní soud v nálezu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV.ÚS 23/05, dostupná na <http://usoud.nalus.cz>, vyjádřil, že při kritice veřejné záležitosti platí presumpce, že jde o kritiku dovolenou. Pokud jde o hodnotící soudy, i přehánění a nadsázka, byť by byly i tvrdé, nečiní samy o sobě projev nedovoleným. Ani případnost názoru kritika z hlediska logiky a jeho podjatost nedovolují samy o sobě učinit závěr, že vybočil z projevu, který lze označit za fair. Pouze v případě, že jde o kritiku věci či jednání osob vystupujících ve věcech veřejných,

*kteřá zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění (paušální kritika), je třeba ji považovat za vybočující z fair projevu. Přitom je třeba vždy hodnotit celý projev uskutečňující se ve formě určitého literárního či publicistického či jiného útvaru. Nikdy nelze posuzovat pouze jednotlivý, z kontextu vytržený, výrok nebo větu. Právo na svobodný projev médií tak chrání nejen zvolené téma, nýbrž i druh a způsob jeho zpracování. Teprve tehdy, když se takto chápaný svobodný projev dostane do konfliktu s jinými právními statky chráněnými ústavním pořádkem nebo zákony vydanými za účelem, pro který lze svobodný projev, pro který lze svobodný projev omezit ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny (jde o práva a svobody druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti), nastanou podmínky pro to, aby byl zkoumán sledovaný účel konkrétního programu, způsob a druh zpracování tématu, jakož i programem dosažený či předpokládaný účinek. Všechna zmíněná omezení svobodného projevu provedená zákonem sledujícím uvedený přípustný účel však nesmějí relativizovat svobodu projevu. Naopak, tyto omezující zákony je třeba vykládat s respektem ke svobodnému projevu, a je-li to nutné, pak i do té míry restriktivně tak, aby bylo zajištěno přiměřené uskutečňování samotné svobody projevu. Právní úprava omezující svobodu projevu vyžaduje, aby v každém konkrétním případě bylo zkoumáno splnění podmínky nezbytnosti omezení tohoto základního práva. ... Navíc nutno vzít v úvahu, že § 31 odst. 3 zákona o vysílání vyžaduje ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech dodržení zásad objektivit y a vyváženosti. **U publicistických pořadů toto pravidlo nelze vykládat jako příkaz, aby v nich zaznívaly toliko bezbarvé, opatrnické a hyperkorektní názory.** Naopak, zejména proto, že sám zákonodárce zdůrazňuje, že zákaz jednostranného zvýhodňování se má vztahovat na celek vysílaného programu, nutné uvedené ustanovení vykládat v jeho materiálním obsahu, tedy jako pokyn organizovat vysílání publicistických pořadů tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné, samozřejmě vždy při zachování objektivit y a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech.“*

Bez návrhu usnesení

Zpracovala Soňa Tichá, 9. 11. 2017